

Torsdagen den 4 september

§ 1 Jordbruk och fiske

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 14 juli 2014

Information och samråd inför extra möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 5 september 2014

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar landsbygdsminister Eskil Erlandsson med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Jag undrar inledningsvis om det finns några A-punkter? Det finns det inte. Då ger vi oss i kast med föredragningspromemorian och punkt 2, Rysslands förbud mot import av jordbruksprodukter från EU. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 2 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Det italienska ordförandeskapet har kallat till ett extrainsatt jordbruksråd i morgon för att ge EU:s jordbruksministrar möjlighet att diskutera konsekvenserna av det ryska importstoppet för livsmedel. Rådsmötet kommer inte att vara lagstiftande eller beslutande.

Kommissionen presenterade i går ett bakgrundsdokument som redogör för marknadssituationen i EU. Det ryska importstoppet måste ses i ljuset av både Ukrainakrisen och utmaningarna för relationerna mellan EU och Ryssland i stort.

Situationen kräver stor flexibilitet och större förståelse än vanligt. Det är viktigt att vi agerar solidariskt inom EU men även med hänsyn till våra grannländer inom det östliga partnerskapet och EU:s kandidatländer. Detta är på sätt och vis andra sidan av myntet av sanktionerna. De EU-länder som drabbas av den ryska reaktionen på EU:s sanktioner begär hjälp och stöd. Alla länder påverkas förmodligen direkt eller indirekt.

Låt mig helt kort ge bakgrunden till att frågan kommer upp på rådet i morgon. Ryssland utfärdade under sommaren ett omfattande rent politiskt motiverat importstopp för livsmedel och jordbruksprodukter från EU, USA, Kanada, Australien och Norge som ett svar på de sanktioner som införts mot landet. Från och med den 6 augusti förbjöds import av kött, fisk, mjölkprodukter, frukt och grönsaker. Enligt beslutet ska stoppet gälla i ett år. Det kan förstås hävas tidigare, men få tror i dag på en snabb lösning. De senaste veckornas utveckling i Ukraina oroar verkligen.

Det ryska embargot är ett svar på de sanktioner som har satts in mot Ryssland. Ryska företrädare har samtidigt agerat för att åtgärder ska vidtas för att öka och bygga upp den inhemska livsmedelsförsörjningen. Ryssland har därför infört en rad undantag för viktiga insatsvaror som ägg och frön.

Några av de länder i EU som har drabbats hårdast hittills är Polen och de baltiska länderna, som är stora exportörer av till exempel frukt och grönsaker till den ryska marknaden. Finland hade också en upparbetad export av mjölk och mjölkprodukter till Ryssland som nu är stoppad.

Den indirekta konsekvensen för EU:s bönder och konsumenter är svårare att bedöma. Det finns en oro för marknadsstörningar och prispress i de allra flesta av EU:s medlemsländer. En sektor där det redan före embargot rådde obalans är mejerisektorn, där det kan bli problem i Sverige om det blir allvarliga och långvariga marknadsstörningar.

Som ett svar på det ryska importstoppet har kommissionen aviserat marknadsåtgärder för frukt och grönsaker. 125 miljoner euro ska avsättas för återtagande av frukt och grönsaker, som i flera fall inte är lagringsbara någon längre period. Ytterligare stödåtgärder för privat lagring och intervention av mjölkprodukter har införts. Så sent som i går meddelade kommissionen att man även avser att satsa mer medel för att marknadsföra och främja livsmedelsexport till länder utanför EU. I stora delar har kommissionen själv befogenhet att besluta om vilka åtgärder som ska aktiveras och när.

Sverige har i dag en förhållandevis liten direkt export av livsmedel till Ryssland, men enskilda företag kan drabbas hårt. För svenska företag och lantbrukare kan de indirekta konsekvenserna, såsom prispress, bli större än de direkta förlusterna av den ryska exportmarknaden.

Jag och den svenska regeringen följer marknadsutvecklingen noga. Vi måste vara observanta och noggranna i vår analys av vilka åtgärder som behövs och för vilka sektorer. Regeringen har ställt sig bakom de åtgärder som hittills vidtagits av kommissionen, och vi kommer även att ha en flexibel inställning till eventuella kommande förslag.

Som jag sade tidigare är det viktigt att i den nu uppkomna situationen visa att EU står enat bakom sanktionerna mot Ryssland och att vi är beredda att vidta åtgärder för de företag inom EU som drabbas. Samtidigt kommer vi att fortsätta påminna kommissionen om vikten av solida och sunda offentliga finanser och åtaganden, vilket även gäller EU-budgeten. Dessutom vill vi säkerställa att de åtgärder som vidtas är så lite marknads- och handelsstörande som möjligt.

Detta embargo visar också vikten av att vi skapar bättre och mer långsiktiga förutsättningar för livsmedelsexport. Vi måste tillsammans arbeta för att ta bort existerande handelshinder, och det blir ännu viktigare att vi når lyckade resultat i de kommande regionala och globala frihandelsförhandlingarna.

Vi utgår från att det extrainsatta mötet kommer att ge ministrarna möjlighet att diskutera vidare och framföra vilka konsekvenser det ryska embargot har medfört. Några beslut kommer inte att fattas på mötet i morgon.

Jag hoppas såklart kunna återkomma och avrapportera dessa diskussioner inför ordinarie rådsmöte i oktober.

Anf. 3 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar landsbygdsministern för informationen inför rådsmötet.

Det är utomordentligt viktigt att dessa sanktioner genomförs fullt ut. Det är *en* del av de påtryckningar som för närvarande sker. Möjligen kan detta ha bidragit till en ökad lyhörddhet eftersom man tenderar att lyssna något mer. Å andra sidan är det kanske ren taktik, för så var det ju när det gällde Krim.

Jag läste i tidningen i dag om hur kommunistiska diktaturer i närområdet sluter upp bakom Ryssland för att försöka öka sin export och minska trycket från vår sanktion.

Det är utomordentligt viktigt att bibehålla och höja trycket även om det kortsiktigt drabbar EU, och det ser vi i det underlag vi fått att det gör. Det är också viktigt att det finns en enighet inom EU. Om jag har förstått andra källor rätt har det funnits en taktisk inriktning från Putin att försöka åstadkomma någon form av splittring inom EU, och därför är det viktigt med enighet. Det var mitt medskick.

Vidare undrar jag om det finns någon mer beskrivning av effekterna för Ryssland av sanktionerna mer än att priset på dessa varor går upp. Förväntas det en brist? Finns den typen av information?

Anf. 4 PYRY NIEMI (S):

Herr ordförande! Jag tackar ministern för dragningen. Läget är ytterst oroande och allvarligt. Det är klart att vi inom EU ska ställa upp solidariskt för varandra i ett sådant här utsatt läge. Jag kan hålla med Bengt-Anders Johansson om att det gäller att fortsätta och hålla hela resan ut, för det kommer att påverka Rysslands uppfattning i Ukrainafrågan på sikt.

Jag har några konkreta frågor. Hur mycket pengar avsätts för det kommande mjölkstödet, alltså uppköpet av mjölk? Landsbygdsministern nämnde detta.

Hur mycket pengar tror landsbygdsministern kommer att avsättas för marknadsföringsåtgärder för att exportera till andra länder än Ryssland? Det nämndes också i föredragningen. Vi är som bekant restriktiva vad gäller den typen av åtgärder, och regeringen antydde också att det är något vi ska vara restriktiva med. Vi är intresserade av om det finns någon summa eller beräkning.

Sverige har en liten export till Ryssland, men landsbygdsministern nämnde att det kan påverka vissa företagare ganska kraftigt. Finns det någon beräkning mellan tummen och pekfingret på hur mycket detta kan kosta de svenska företagen?

Anf. 5 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Vad gäller effekterna i Ryssland kan jag bara utgå från det som är allmänt tillgängligt i medierna. Det har rapporterats att det har uppstått en del köer och bristsituationer lokalt på sina ställen. Det kan säkert bero på brist men också på de förändrade logistikmönster som ju måste uppstå. Tyvärr har jag inga rapporter som tyder på stora konvulsioner någonstans – i alla fall har inte jag det tillgängligt.

Vad gäller Piry Niemis fråga har vi enligt mina medarbetare 60 miljoner euro till åtgärder i ordinarie budget. De ökades på med 30 miljoner

euro i går. Dessa tas från budgeterade medel för perioden 2015–2017, så det är inga extra pengar som behöver avsättas från medlemsländerna. Pengarna har letats upp inom den budget man har, enligt de upplysningar jag har.

Värdet av den direkta svenska exporten till Ryssland av berörda varor uppgick i genomsnitt till 76 miljoner kronor per år under perioden 2010–2012. Det anger storleken på den direkta exporten till Ryssland från vårt land.

Anf. 6 KEW NORDQVIST (MP):

Miljöpartiet ställer sig bakom regeringen i denna situation. Samtidigt vill vi ge medskicket att EU:s överskott är framtaget med hjälp av konstgödsel, kemiska bekämpningsmedel och importerat foder, och vi tycker att det är dumt att subventionera ett överskott framtaget med ohållbara metoder. Vi vill att man i stället ska använda detta till att ställa om till eko. Det är dock bara ett medskick.

Anf. 7 JENS HOLM (V):

Det är ett synnerligen komplicerat läge. Skälet till att vi hamnar här är Rysslands agerande gentemot Ukraina, som är helt oacceptabelt. Om det är vi överens. Men jag vill samtidigt uttrycka viss oro för de åtgärder som kommissionen har vidtagit – kanske inte för de åtgärder som man vidtagit hittills men i alla för de åtgärder som man troligen kommer att vidta i framtiden.

Ministern nämnde att kommissionen i går hade fattat beslut om stöd för export till andra länder. Det var en nyhet för mig. Vi är överens om att exportbidrag som leder till att EU dumpar överskott av jordbruksprodukter i andra länder är något som vi ska komma ifrån. Om det handlar om sådana saker är det helt fel åtgärd. Ministern får gärna precisera vad det egentligen handlar om. Jag tycker att det är viktigt att noga följa vilka åtgärder som kommissionen kommer att föreslå framöver. Det ska inte vara åtgärder som bygger upp nya överskott av livsmedel som sedan kommer att dumpas i andra länder. Då förstör man livsmedelsproduktionen och marknaden i de länderna.

Ministern nämnde 60 miljoner plus 30 miljoner euro. Jag förstod inte riktigt vad de pengarna går till. Är det totalt till olika former av stöd till bönderna? Det låter i så fall inte som så mycket totalt sett. Eller är det bara rena marknadsåtgärder?

Anf. 8 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag ska börja med en korrigerig. För säljfrämjande åtgärder finns det i ordinarie budget 30 miljoner euro. De är plussade på med ytterligare 30. Det är sammanlagt 60 miljoner euro som man har för avsikt att använda för säljfrämjande åtgärder, alltså inte exportbidrag eller liknande.

Vad beträffar exportbidragen är den svenska inställningen, som nämnden väl vet, exakt den som Jens Holm ger uttryck för här. Men det är inte aktuellt för närvarande.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning i frågan. Med det har vi nått slutet på den synnerligen korta dagordningen. Vi tackar landsbygdsministern för närvaron i dag.

2013/14:54

9 september

Innehållsförteckning

§ 1 Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	1
Anf. 3 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	2
Anf. 4 PYRY NIEMI (S).....	3
Anf. 5 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	3
Anf. 6 KEW NORDQVIST (MP)	4
Anf. 7 JENS HOLM (V)	4
Anf. 8 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	4
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	4